

5/8

Nassers ideologiska försök

TILL EN MODERN diktators utrustning hör en skrift, där han söker klarlägga sina och sin rörelses innersta idéer. Bidrag av denna art har givits av Mussolini och Hitler, Perón och Chiang Kai-shek, för att nu bara nämna den nationalistiska, fascistiska sidan. Från litterär och intellektuell synpunkt är dessa skrifter urusla; okunnighet, schablontänkande, barock anspråksfullhet synes vara utmärkande drag hos dessa män, som under längre eller kortare tid av människomassor, professionella tänkare och anhängare runt världen prisats som inspirerade och geniala ledare. Ofta är de ideologiska försöken tillkomna i efterhand, för att rättfärdiga segern, och i dessa fall brukar plattheten vara än mer framträdande än konsistensen; Perón och Chiang Kai-shek är goda exempel.

Nassers försök i genren — *Egypt's Liberation, The Philosophy of the Revolution* — har jämförts med Hitlers "Min kamp". Det är alldeles fel. Även som författare var Hitler originell i sin besatthet och sin ondska; Nasser verkar i denna egenskap naiv, trivial, anmärkningsvärt fattig även på tokiga idéer. Vad som kommer fram är främst hat mot judar och engelsmän — "imperialisterna" — samt en nationalism av det mest primitiva slag. Nasser tänker sig Egypten som kärnan i skilda

Den egyptiske diktatorn Nasser, "förmyndare".

block eller folkgrupper: ett omfattar araberna, ett annat Afrika, ett tredje den muhammedanska världen. Han vädjar alltså till en rad föreställningar, som skall sammanknyta andra stater med hans egen, oviljan mot västmakterna och judarna, som betraktas som Västerens representanter, ras, religion, den spirande afrikanska världsdelsideologin, och begär en "plats i solen".

Den aggressiva hållningen är uppenbar, likaså kravet på att vara "förmyndare" för det egyptiska folket, men i övrigt finns i den lilla skriften inte en rad av intresse.

HERBERT TINGSTEN